

SZOCIÁLIS JOGOK EURÓPAI PILLÉRE

- A Szociális Jogok Európai Pillére a XXI. századi Európa méltányosan és jól működő munkaerőpiacának és jóléti rendszereinek alapveit és jogait foglalja magában.
- A szociális pillér létrehozása hozzájárulhat a szegénység felszámolásához 2030-ig és a méltányos munka és gazdasági növekedés előmozdításához (Building a Social Pillar for European Convergence, ILO, 2016.)
- 2017. november 17-én Svédországban rendezik a szociális partnerek részvételével a tisztességes munkafeltételekről és a növekedésről szóló szociális csúcstalálkozót (Social Summit), ahol várhatóan meghatározzák a pillérrel kapcsolatos közös jövőbeli uniós feladatokat.
- A foglalkoztatási szociális területen történő előrehaladás az ún. Szociális Eredménytáblában követhető.
- A foglalkoztatáspolitikai és szociális célok elérésének támogatását szolgáló uniós strukturális alap az Európai Szociális Alap, amely a 2014-20-as ciklusban 83,1 milliárd euróval segíti a tagállamok finanszírozását.
- Hazánkban 2014 és 2020 között az [ESZA költségvetés](#) 5,7 mrd euró, ebből 4,7 milliárd euró uniós hozzájárulás.

Az *Infojegyzet* az Európai Bizottság által 2017-ben benyújtott [Szociális Jogok Európai Pillérét](#) (European Pillar of Social Rights (EPSR)) mutatja be. A szociális pillér létrehozásának tervét Jean-Claude Juncker, az EB elnöke 2015 szeptemberében [jelentette be](#). A cél az, hogy szociális kérdésekben az Európai Unió AAA minősítést kapjon.

Az EU működéséről szóló szerződés ([EUMSZ](#)) 151. cikke kimondja, hogy az alapvető szociális jogokat ([Európai Szociális Charta](#), 1961, Közösségi charta a munkavállalók alapvető szociális jogairól, 1989) figyelembe véve az EU egyik fő célja a **foglalkoztatás elősegítése, az életkörülmények javítása, a megfelelő szociális védelem biztosítása**. Az elmúlt évtizedek társadalmi, technológiai és gazdasági fejleményei, a digitalizáció és az automatizáció terjedése a gazdaságban, a munkaerőpiac szerkezetének átalakulása új kihívásokat állít a szociális jogokat és a szolidaritást közös értéknek valló Európai Unió elé is. E kihívásokra adott uniós válasz a **Szociális Jogok Európai Pillére** (European Pillar of Social Rights), amelyet Marianne Thyssen [foglalkoztatásért, a szociális ügyekért és a társadalmi befogadásért felelős biztos](#) 2017. április 26-án terjesztett elő. A benyújtást egyéves széleskörű szakmai és társadalmi [konzultáció](#) előzte meg. A pillért elsősorban az euróövezet számára hozta létre a Bizottság, de más tagállamok előtt is nyitva áll. Az Európai Parlament 2017. januári [állásfoglalása](#) javasolja annak minden tagállamra történő kiterjesztését.

A szociális pillér három fő kulcsterületen, [20 alapelv](#) mentén kívánja támogatni a méltányos és jól működő munkaerőpiacokat és szociális rendszereket. Célja egy **általános viszonyítási keret** biztosítása, amely a hatályos [szociális közösségi jogra](#) épülve a területre vonatkozó jövőbeli szakpolitikai döntések alapjául szolgál. A pillér a közös európai szociális modellt legfontosabb elemeit tartalmazza, a szociális jogokról szól.

1. ábra: A Szociális Jogok Európai Pillére alapelemei

Forrás: [COM \(2017\) 251 final](#)

A szociális pillér nem jár a jelenlegi uniós hálókörök átalakításával. A **Bizottság célja**, hogy 2017 végéig **széles körű politikai támogatást és magas szintű jóváhagyást** nyerjenek el a pillér számára a tagállamoktól.

JOGI ÉS KONZULTÁCIÓS KEZDEMÉNYEZÉSEK AZ EU-BAN

A Pillérhez jelenleg **négy konkrét kezdeményezés** kapcsolódik a következő területeken:

- a munka és a magánélet közötti megfelelő egyensúly,
- a dolgozók tájékoztatása,
- a szociális védelemben való részesülés
- a munkaidő.

A Bizottság elsősorban jogszabályi javaslatokkal kívánja **elősegíteni** a meghatározott célok elérését.

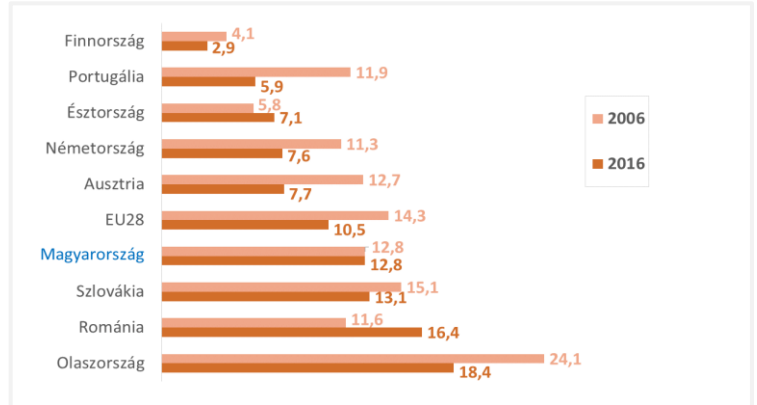
A **munka és a magánélet egyensúlya biztosítása érdekében** nyújtotta be a szülők és a gondozók vonatkozásában az egyensúly megteremtéséről szóló irányelv javaslatát (**COM(2017) 253 final**). A Bizottság szorgalmazza, hogy:

- minden apa gyermeke születésekor 10 szabadnapot kapjon;
- a szülők a gyerek 12 éves koráig kapjanak összesen 4 hónap szülői szabadságot (korábban 8 éves korig járt);
- a legfeljebb 12 éves gyermekek szülei és gondviselői jogosultak legyenek rugalmas munkavégzési feltételek (csökkentett vagy rugalmas munkaidő, távmunka) kérésére a munkaadójuktól.

Az új szabályok célja, hogy javítsa a szabadsághoz és a rugalmas munkavégzéshez való hozzájutás feltételeit, elősegítse, hogy a férfiaknak könnyebb legyen szülői, illetve gondviselői feladataikat ellátniuk, ezáltal emelkedjen a nők részaránya a munkaerőpiacon, s **mérséklődjön a férfiak és a nők közötti különbség a foglalkoztatásban**. (A női és férfi keresetek közti különbség **2015-ben** Magyarországon és az EU átlagában is kissé javult (14 illetve 16,1%).

A Bizottság kétkörös **konzultációt** nyitott a **munkaszerződésekre vonatkozó szabályok** korszerűsítéséről, a minimumgaranciák meghatározásáról. A cél **méltányos és kiszámítható munkaszerződések** elérése az atipikus foglalkoztatási formákban (behívás alapján, utalványrendszerben, platformon keresztül foglalkoztatottak stb.) is. A munkavégzési feltételek és formák egyre sokszínűbbekké válnak és ezek különösen a fiatalabb generációk körében elterjedtek. A szociális védelem e formák esetén kevésbé erős, ezért uniós szintű konzultáció keretében kérték fel a szociális partnereket, hogy **fejtsék ki véleményüket a hagyományostól eltérő foglalkoztatási formákban dolgozók szociális védelmének erősítésének** kérdéséről. Szeptembertől második körben folytatódnak a konzultációk **az írásbeli tájékoztatási kötelezettségről szóló irányelv (91/533/EGK) tervezett felülvizsgálatáról**. Az irányelv módosítására vonatkozó javaslat benyújtása a Bizottság részéről még ez év vége előtt várható.

2. ábra: A férfiak és a nők közti foglalkoztatási ráta különbsége néhány EU tagállamban, 2006 és 2016 (százalékpont)

Forrás: Infoszolg/Eurostat

A Bizottságnak az európai foglalkoztatási és szociális fejleményekről szóló **2017. évi jelentése** fontos pozitív eredményekről számol be, de felhívja a figyelmet a nemzedékek közötti méltányosság fontosságára. Arra, hogy **a fiatalok kevésbé profitáltak a kedvező munkaerőpiaci folyamatokból** és a demográfiai változások és a nyugdíjrendszerek fenntarthatóságának biztosításából következően dupla teherrel néznek szembe. Mindezek **megerősítik a munkaerőpiac méltányossá tételének és a szociális védelem növelésének szükségességét**.

A **munkaidő** vonatkozásában a Bizottság magyarázó [dokumentumot](#) adott ki az Unió egyik alapvető munkajogi irányelvének, a munkaidőről szóló irányelv ([2003/88/EK](#)) rendelkezéseiről annak érdekében, hogy a nem megfelelő alkalmazás miatt megelőzzék a további kötelezettségzegési eljárásokat.

SZOCIÁLIS EREDMÉNYTÁBLA

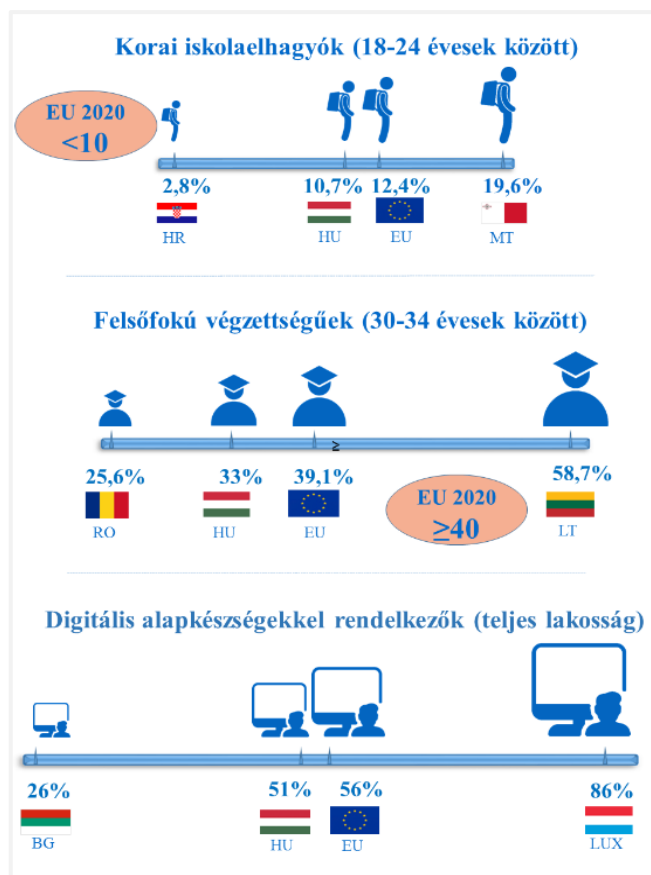
A Szociális Jogok Európai Pilléréhez csatolt ún. szociális eredménytábla ([Social Scoreboard](#)) a három dimenzió 12 [részterületén](#) követi az EU és a tagállamok helyzetét és előrehaladását a pillérben megfogalmazott célkitűzések elérésének folyamatában. A részterületek a következők:

- oktatás, készségek, élethosszi tanulás;
- nemek közti egyenlőtlenség a foglalkoztatásban;
- egyenlőtlenség és felső mobilitás;
- életkörülmények és szegénység;
- fiatalok helyzete;
- munkaerő szerkezete;
- munkaerőpiac dinamikája;
- jövedelmi helyzet;
- szociális transzferek hatása szegénység csökkentésére;
- kisgyermekes intézményi ellátása;
- egészségügyi ellátás
- digitális hozzáférés.

EURÓPAI SZOCIÁLIS ALAP

Az EU foglalkoztatási és szociális céljainak megvalósításának fő forrása a Római Szerződéssel létrehozott [Európa Szociális Alap](#) (ESZA), amely **2017-ben ünnepelte hatvan-éves fennállását**. Míg a kezdeti időkben a munkájukat elvesztőket igyekeztek kompenzálni, az alapból finanszírozott célok az évtizedek alatt jelentős mértékben kiszélesedtek. A foglalkoztatáspolitikai feladatok mellett ide tartoznak az oktatási és képzési politikák kiigazítása, a 2008-as válság nyomán a szociális védelem erősítése illetve az utóbbi időszakban

3. ábra: Esélyegyenlőséghez kapcsolódó néhány mutató, EU maximum, minimum és átlag értékek, 2016

Forrás: *Infoszolg/Eurostat, 2016*

kiemelt szerepet kap a fiatalok foglalkoztatási helyzetének kezelése ([fiatalok foglalkoztatási kezdeményezése](#)).

A jelenleg érvényes költségvetési periódusban (2014-2020) öt strukturális és beruházási alap működik, ezek közül az egyik alap az ESZA. Az alapokra vonatkozó **közös elveket és szabályokat** a [1303/2013/EU](#) rendelet határozza meg, míg az ESZA feladatát, az általa nyújtott támogatás hatályát, az egyedi rendelkezéseket és a támogatható kiadások típusait a [1304/2013/EU](#) rendelet tartalmazza. Az **ESZA prioritásai**:

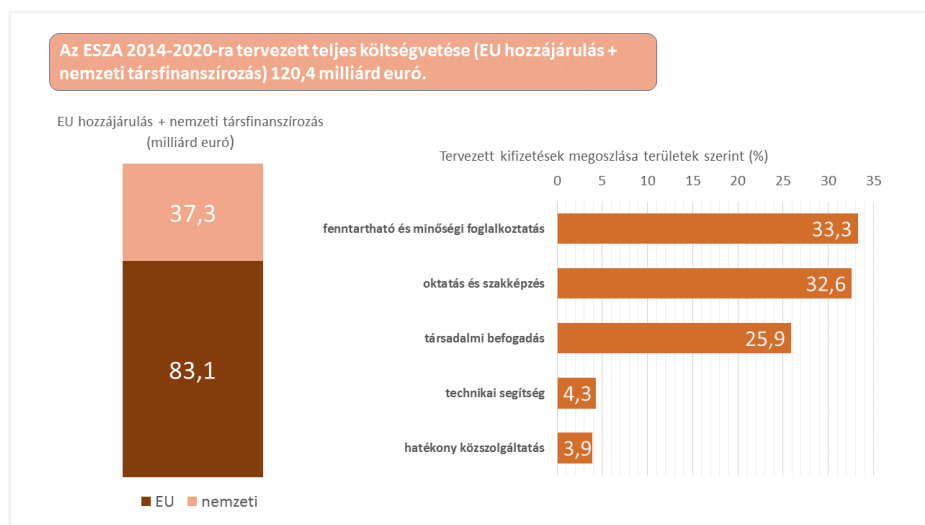
- a fenntartható és minőségi **foglalkoztatás**, valamint a munkavállalói mobilitás ösztönzése;
- a **társadalmi befogadás** erősítése, a szegénység és a megkülönböztetés elleni küzdelem;
- az **oktatásba**, a képzésbe és szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése

és az egész életen át tartó tanulás érdekében;

- a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása, és hatékony közszolgáltatás.

A 2014–2020-as programozási időszakban az ESZA a globális uniós kohéziós finanszírozás 23,1%-át teszi ki, és **minden tagállam ESZA részesedésének 20%-át a társadalmi befogadást szolgáló intézkedésekre kell fordítani.** Az Alap projektjei társfinanszírozásban valósulnak meg. Az Uniós hozzájárulás a nemzeti finanszírozáshoz 50-85 % között mozog, kivételes esetben 95% is lehet.

4. ábra: ESZA költségvetés, 2014-2020

Forrás: Infoszolg/[European Structural and Investment Funds Data](#)

Források:

- [Szociális Jogok Európai Pillére](#) – az Európai Bizottság honlapja
- Az EP Foglalkoztatási és Szociális bizottságának [jelentése](#), 2016. december 20.
- [The social dimension of Europe](#) - in: Fehér könyv Európa jövőjéről, 2017. március
- European Pillar of Social Rights for a more social Europe – [EPRS, 2016. szeptember](#)
- Two Years of Social Europe, [2016.](#)
- European Pillar of Social Rights – [BusinessEurope contribution to the debate](#), 24 August, 2016.
- Az Európai Szakszervezetek Szövetsége (ETUC) [jelentése](#) a Szociális Jogok Európai Pilléréről, 2016.
- [Building a Social Pillar for European Convergence](#), ILO, 2016.
- European pillar of a social triple A – Social Agenda 48, [07/2017](#)
- [Statutory minimum wages in the EU 2017](#), Eurofond, 2017.
- A szociálisabb Európa szorosabb együttműködéssel jár, interjú Andor Lászlóval – [greeneuropeanjournal.eu, 2017. június 23.](#)
- Sepsi Tibor: Alakul a szociális jogok európai pillére, mit kezdenek vele a visegrádi országok? – [atlaszso.hu, 2017. május 29.](#)
- Hogyan lesz ebből szociális Európa? – [veledvagyunk.blog.hu, 2017. október 14.](#)
- [Infojegyzet 2016/29](#): Foglalkoztatáspolitikai aktualitások az EU-ban
- [Infojegyzet 2017/10](#): Nők a munkaerőpiacon

Készítette: Kardos Krisztina
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486